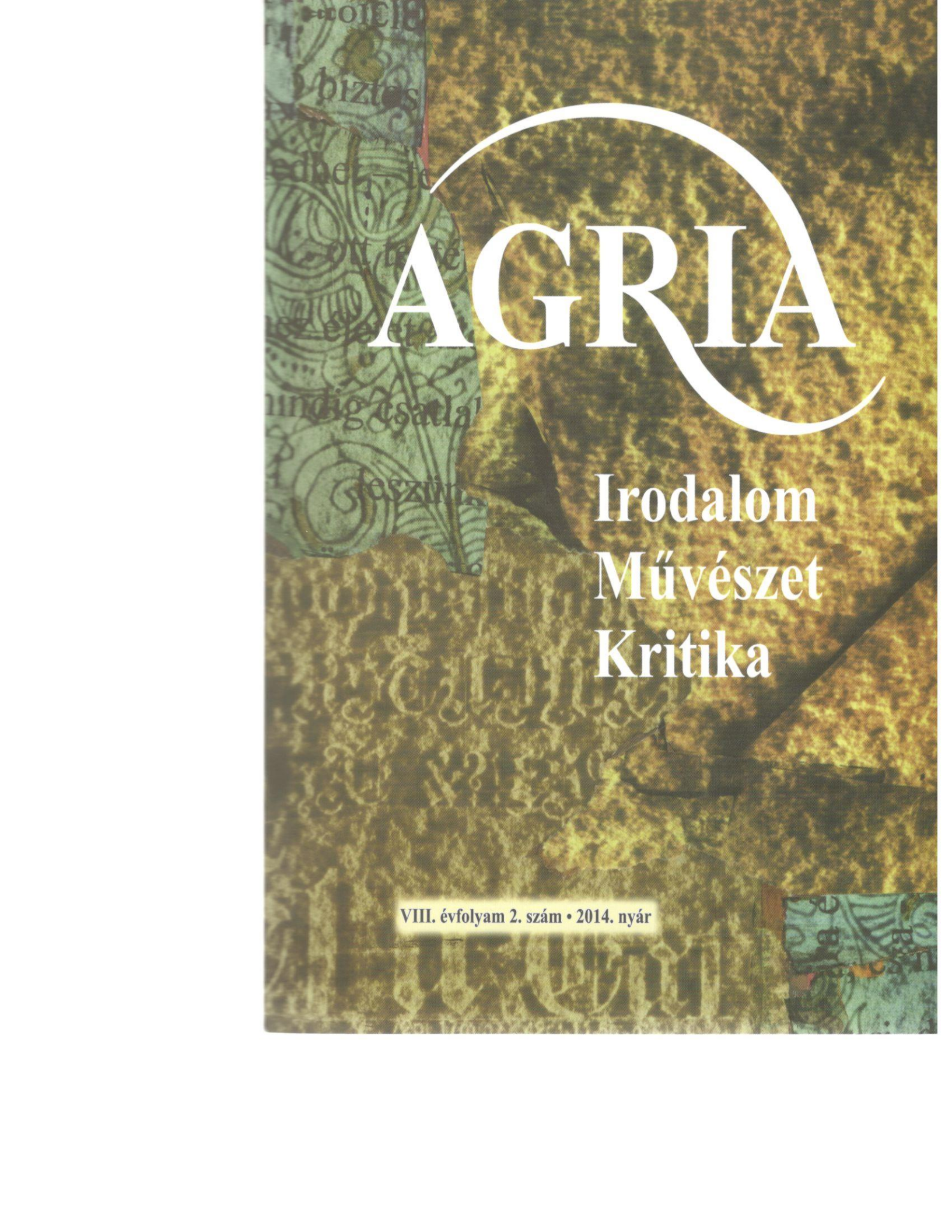

AGRIA

Irodalom
Művészet
Kritika

VIII. évfolyam 2. szám • 2014. nyár

Tartalomjegyzék

Seléndy Balázs

Homo sum

11

ARTÉRIÁK

H. Hadabás Ildikó

Megmaradás

14

Töprengés

14

Fecske Csaba

Kedvedre legyen

15

Kéne hogy legyen

15

Ne

16

Mint a seb

16

Tamás Tímea

Túl a pátrohai földkupacon

– részlet a *Vakondvilág* című kötetből –

17

Antal Attila

Kihantolt nyarak, ásatások

18

Bábeli folyó

19

Sebestény-Jáger Orsolya

Álmodók

20

A vízen

20

Az élet kenyere

21

Mindaddig amíg

21

Serfőző Simon

Akkor

22

Ráleljek végre

22

Anga Mária

Az ég alól

23

Bölcsőágyamat...

23

Bozók Ferenc

Magyarok Európában

24

Pipacs

24

Pipacsok

24

A testemet kinőtte már

a lelkem

24

B. Tóth Klára

A sómaszk visszanéz	25
El Greco III.	25
Türkiz Gyermek	26

Bárdos Bódi László

félelem őre	27
közöny	27
fény-homok-óra	28
Exodus	29

Csepcsányi Éva

Amit nem mondhat ki	30
A gépezetből jöttem	31
Lélekmasina	32
Útközben	32

Gál Sándor

Az ómega-kísérlet	33
-------------------	----

Baka Györgyi

Virágkereszt	47
--------------	----

Kis Pál István

virágkereszt	48
--------------	----

Standovár Ágota

Dorombolj csak, hadd zokogjak	49
Az eperlekvár szerelmes elektronjai	49

Műhely**Szecső Károly**

Gárdonyi Géza egri műzsája	52
----------------------------	----

ARTériák**Koncsek József**

Az almát evő lány (Egy régi fénykép Mártival; Gálans kaland Mártival; Mártinak falusi képzetekkel; Könnyed fricska Márti orrára)	57
Az indigó rózsza	60
Fényzenék	61

Műhely**Dörömbözi János**

Koncsek József költészetéről tájai tükrében	62
---	----

ARTériák**Fekete Anna**

Gravitáció	83
Furtonfűrt	83
A pirosfelhős ház	83
Ahogy lebben	84
Lenyelni, igen	85
Anyámmal	85

Száraz Pál

Válás után	86
------------	----

Hutvágner Éva

Protest song 2	89
Protest song 3	90

Kiss Gergely

Lények, Lepkék, Emberek	91
-------------------------	----

Csontos Márta

Verslapok	98
Az esélytelen nyugalma	99
Kompromisszum-készség	100
Neverending story	101

Dialógus

„Ha leng a zászló, még nem biztos, hogy jó irányból fúj a szél”

Ködböcz Gábor rendhagyó interjúja Csontos Mártával	102
--	-----

ARTériák**Csáky Károly**

Unokám naplójába	109
Gyónás kéréssel	110

Fazekas József	
Te régi otthon	111
Mindenkim itt van	111
Az ég lila hálójával	112
Kabinban	112
Bárany László	
A szekértoló	113
Fellinger Károly	
Üvegballon	119
Tündérleány arany haját...	119
Kis szívem remegése	120
Versike	120
Porcelán-dal	120
Műhely	
G. Komoróczy Emőke	
„Nincs kedvem többé beállni a versgyártó szakiparosok gyülekezetébe...”	
Szikra János: Közép-európai nyár	121
ARTériák	
Pataki István	
anyám útja	136
Barabás Zoltán	
Falak	139
Színek a palettán	
H. Szilasi Ágota	
Nagybánya ígézetében	
Gondolatok Kozma István festőművész munkásságához	140
Lisányi Endre	
Mészáros György: Don Bosco-falkép	143

ARTériák

Erdei-Szabó István	
Hajdani telek emléke	151
Sor/s/metsző	152
Magyarázkódás	152
Pozsgai Györgyi	
A fenyők mögött	153

Műhely

Dani Erzsébet	
Az identitásválság-menedzselés különböző formái Ignác Rózsa	
Anyanyelve magyar című regényében	157

ARTériák

Bognár Stefánia	
Törmelékek (1–10.)	168
Molnár Vilmos	
Egy barboncás születése	
(Gárdonyi Géza Barboncás című novellájának parafrázisa)	169
Németh István Péter	
Velencei képeslapok (Goethétől; Eminescutól; Nietzschetől;	
Trakltól; Brittingtől; Aldo Palazzeschi-től; és tőlem...)	172

Szabadkéz

Aniszi Kálmán	
Minden jónak alapja a tiszta jellem	176

ARTériák

Oberczián Géza	
Tünetek	183
Paul Celan versei Kántás Balázs műfordításában	188

Műhely

Vitéz Ferenc	
Holló László művészete – a grafikai noteszlapok tükrében	194
Kegyelet és emlékezet	

Demeter József	
Betyár költő. Szabó Bogár Imre halálára	208

Szűk Balázs	
Jancsó feltámadt	210

ARTériák

Molnár József	
Aztán...	213
Aztán 2....	213
Ma korán jött	214
Második eljövétel	214

Mészáros József	
A lady	215

Műhely

Szoviár János	
„Az isteni kegyelem lesz a Múzsám” – <i>Műfaji és poétikai sokszínűség Tárkányi Béla egri papköltő költészetében</i>	218

ARTériák

Pusztai-Tárczy Beatrix	
A titkárnő	228
Memento	228
Debreczeny György	
beesteledett	230
hiába menekült	230
a virágminták nem hazudnak	230
a szentek közbenjárását kéri	231

Szabadkéz

H. Barbócz Ildikó	
A tenger Rimininél	232

Bösze Balázs	
Naplórészlet	
<i>Acélkék csónak ringatódzik a lét tavain</i>	234

ARTériák

Marković Radmila	
Valahol	237
Éjfél	237
Búcsút inteni	237

Könyvjelző

Bertha Zoltán	
Szász István Tas: Beszédes hallgatás – avagy három Hitel és ami utána következett	238

Kántás Balázs	
Lászlóffy Csaba: Pókok a sebezhetőn; Átörökített magány	244

Gylmes László	
Kántás Balázs: <i>Túl a médiumokon</i> – Paul Celan költészetének mediális aspektusai	250

Kaposi Krisztina	
Madarász Imre: Romantikus Risorgimento: Olaszország alapító mítoszai	252

Madarász Imre	
Lucian Boia: Miért más Románia?	254

Karaffa Gyula	
Csáky Károly: Fohászok Isten árnyékából	256

ARTériák

Radnai István	
Rímtelen dal	259
Kortársunk Kosztolányi	260

Kaposi Krisztina

Madarász Imre: Romantikus Risorgimento: Olaszország alapító mítoszai

Madarász Imre legújabb monográfiája a *Risorgimento* jelszavával fémjelzett olasz újjászerveződési, újjászületési nemzeti mozgalmat mutatja be. Jóllehet, e téma alapvetően a történeti, történettudományi diskurzusok kedvelt kutatási tárgya, irodalom- és művelődéstörténeti oldalról is érdekes vizsgálódásokra ad lehetőséget. A neves italianista irodalomtörténész különösen figyelemreméltó és újszerű megvilágítást ad a témának, megközelítése ugyanis egy mitológiai-mitográfiai kontextust rajzol a *Risorgimento* köré.

Az egységes Olaszország megszületését megelőző nemzeti forradalomnak és függetlenségi háborúknak a vezéreszméi és kultúrtörténeti vonásai fogalompárokból megalkotott tematikus fejezetekből bontakoznak ki. A kiváló erudícióval megkonstruált alegységek címei (*Örökség és forradalom, Elsőség és rabság, Önerőből és Európával, Ideális és reális* stb.) már önmagukban is jelzik azt az egységet, de egyúttal sokféleséget, változatosságot is, amelyet a könyv alcíme is kifejez. *Olaszország alapító mítoszai* – az ókori Róma évezredes hagyományának örökségét ebben éppúgy érezhetjük, mint a 18–19. század modern, romantikus mítoszait, illetve ezek egységét.

S valóban, Madarász Imre könyvének alapgondolata ebben a kettősségben rejlik. Mint írja, a „Risorgimento ugyanis, nevéhez híven, felébredését, feltámadását, újjászületését, reneszánszát hozta el nemcsak Itáliának, de mítoszainak is, melyeket ugyanakkor a felvilágosodás racionalista alapvetése és az idealizmus filozófiai háttere bizonyos keretek közé, egyfajta rendszerbe foglalt”. Az olasz mítosztörténet és a *Risorgimento* elválaszthatatlan egységéről van tehát szó, egy olyan folyamatról, mozgásról, amely oda-vissza irányban, egyfajta szoros kölcsönhatásban bontakozott ki. Éppen ezért – mint ahogyan azt a monográfiából megtudhatjuk – a modern, 19. századi olasz szabadságmozgalom politikai-történelmi jelentősége mellett „egyszer-smind kulturális és erkölcsi korszakfordulót is jelentett”.

Madarász Imre ezt az alapvetést szem előtt tartva, könyvében lényegében arra vállalkozott, hogy összekösse a mítoszt és a logoszt. Ez a célkitűzés rendkívül nagyszabásúnak tűnhet, hiszen az olasz irodalom és történelem több korszakon átívelő folyamának egységben látását kívánja meg. Madarász Imre példaértékűen teljesíti ezt, s mint megszokhattuk, most is rendkívül széles tudásról és műveltségről tesz tanúbizonyosságot. Lényeglátását és kifinomult tudományos érzékét már ismerhetjük több, a korszakkal kapcsolatos monográfiájából és tanulmányából, melyeknek némely központi gondolata és tézise a *Romantikus Risorgimento*-ban is visszaköszön.

s Risorgimento:

jelszavával fémjelzett olasz újjá-
ta be. Jóllehet, e téma alapvetően
tatási tárgya, irodalom- és mű-
ad lehetőséget. A neves italianista
szerű megvilágítást ad a témának,
kontextust rajzol a *Risorgimento*

nemzeti forradalomnak és füg-
neneti vonásai fogalompárokból
A kiváló erudícióval megkonst-
ség és rabság, Önerőből és Euró-
zik azt az egységet, de egyúttal
me is kifejez. *Olaszország alapító*
örökségét ebben éppúgy érez-
mításait, illetve ezek egységét.

lata ebben a kettősségben rejlik.
a felébredését, feltámadását, új-
nak, de mítoszainak is, melyeket
és az idealizmus filozófiai hát-
tér. Az olasz mítosztörténet és
hat szó, egy olyan folyamatról,
s kölcsönhatásban bontakozott
meg tudhatjuk – a modern, 19.
mi jelentősége mellett „egyszer-

könyvében lényegében arra vál-
elkötőzés rendkívül nagyszabá-
több korszakon átívelő folyamá-
példáértükien teljesíti ezt, s mint
s műveltségről tesz tanúbizony-
let már ismerhetjük több, a kor-
ból, melyeknek némely központi
szakoszon.

Az új, egységes olasz állam létrejöttét megelőző időszak jelentős mozzanatait, vezér-
eszméit és motívumait, kiemelkedő alakjait és irodalmi alkotásait mégis új megvilágítás-
ba kerülnek, s egy monografikus szintézis alkotóelemei lesznek.

Örökség és forradalom dichotómiája nem kerülheti el figyelmünket, hiszen az Egye-
sült Olasz Királyság noha csak forradalom útján születhetett meg (1861), nem lehe-
tett volna teljes és sikeres, ha nem tekinthetett volna vissza Rómára, az egyetemesség
szimbólumára mint folytatandó hagyományra: A hajdani ókori világbirodalom, majd
középkori keresztény centrum mítosza alapvetően segítette elő a nemzeti mozgalmak
és küzdelmek révén megteremtett „harmadik Rómának” az egységét – hangsúlyozza
többször is könyvében Madarász Imre. Ugyanígy fontos motiváló tényezőként eme-
li ki a *Risorgimento*-val kapcsolatban *elsőség és rabság* érzéseinek megtapasztalását,
amely elengedhetetlennek bizonyult a nemzettudat és hazafiság felébresztésében. A
dicső múlt és a nyomorúságos jelen oppozíciója, mint kiemeli, nem véletlenül vált a
korabeli olasz romantikus líra, de más műnemek alkotásainak is a vezérmotívumá-
vá. Jórészt innen adódik, hogy a korszak főszereplői egyéni és kollektív szinten egy-
aránt – a monográfia fejezeteinek címeit idézve – a *hős és nép*, a *vátesz és katonaköltő*,
valamint a *próféta és politikus* kategóriapárokkal határozhatók meg leginkább. Már
ezekkel a találó fogalmakkal is jól érzékelteti Madarász Imre, hogy a *Risorgimento*-nak
mennyire fontos volt az eszme- és kultúrtörténeti oldala is, de még inkább kifejezi ezt
az Alfieritől hozott *Risorgimento/risorgere*-meghatározással, amely az „erényes, bátor,
szabad és egységes” Olaszország megteremtését értette a fogalmon. Továbbá azt is
megtudhatjuk, hogy a *Risorgimento*-nak ez a fajta értelemtulajdonítása vált domináns-
sá a korszakban, s Manzoni és Mazzini is hasonlókat értett rajta.

Alfierit Madarász Imre monográfiájában külön is kiemeli. Fontosságát többek között
abban látja, hogy Alfieriben, a *Risorgimento* talán legjelentősebb alakjában ismételt
a hagyománykövetés és -kontinuitás figyelhető meg, hiszen az „új Danteként” is emle-
getett költőóriás a dantei és petrarcai szellemiség folytatójaként lépett fel. De, ahogyan
az a monográfia egy másik fejezetéből kiderül, a történelmi múlt sajátos aktualizálása
érhető tetten a politikai életben is: a 19. század forradalmi irányzatai és törekvései
ugyanis a középkori guelf és ghibellin pártok nézeteinek új kontösét öltötték magukra,
s nevezték önnön tevékenységüket *neoguelfizmusnak*, illetve *neoghibellinizmusnak*.

Az olasz *Risorgimento* tehát végső soron, mégha az egység jelszava mögött valójá-
ban némiképp plurálisnak is mutatkozott, a „harmadik Róma” egyetemes örökségé-
nek és nemzeti-forradalmi megújulásnak a szintézisét valósította meg. Ennek az
eszmeiségnek az irodalmi, kultúrtörténeti és mitikus háttere az, amelyet Madarász
Imre kiváló, s illusztrációi révén tipográfiailag is elismerésre méltó monográfiája az
érdeklődő olvasók elé tár.

(Hungarovox Kiadó, Budapest, 2013)